

ZA BOHA A ULAST -

Ústřední list Československého Orla. — Vydává a řídí Svatováclavská župa v exilu.

Monthly Review of Čs. Catholic Gymnastic League "Orel."

Ročník 31—III v exilu.

Říjen, 1952.

28. ŘÍJEN

Každý národ má svůj národní svátek a každý národ si jej slaví podle své povahy. U nás se v předvečer národního svátku nestřílelo, ani netančilo na ulicích, ale se všech volných tribun se mluvilo. Mluvilo se o všem, ale nejvíce o tom, jak "jsme tři sta let úpěli." Mluvilo se o naší demokratické tradici, která nebyla zosobněním národa, ale prvních dvou presidentů. Mluvilo se o smyslu našich dějin a končilo to vždy tatičkem Masarykem. Šlo to tak daleko, že jsme o sobě tvrdili, že máme masarykovskou tradici.

T. G. Masaryk je skutečně jednou z velkých postav československých dějin. Ale Američané měli také velké presidenty a přes to netvrdí, že mají tradici jeffersonovskou, lincolnovskou nebo washingtonovskou. Jména velkých mužů mohou být ozdobou národa a jeho dějin, ale nemohou být zosobněním kultu celého národa. Tradice nevzniká na osobách, nýbrž na myšlence. Ideu nelze nahradit idolem a nejspatnější službu těmto velikánům dějin i národu samému by prokázal ten, kdo by ideu chtěl nahradit idolem zbožnění osob.

K tomuto poznatku přivádí také poučení z

ciziny. Na nové pouti exilem mně správně řekli francouzští přátelé v Paříži, že třicet let ke vzniku tradice národa je málo. Tradice nevzniká za jedno, ani za tři desetiletí. Nemáme-li jiné než masarykovské tradice, pak je to málo. Byl jsem nucen bránit náš národ poukazem na to, že naše tradice je starší než francouzská, neboť dávno před upálením Panny Orleánské (1431) po mučednické smrti Svatého Václava (929) vznikla u nás tradice svatováclavská. Je to tisíciletá tradice křesťanská.

Komunističtí místodržitelé poplivali památku presidenta Osvoboditele, vymazali z československých dějin 28. říjen a snaží se vyloučit z národa křesťanství. V této šílené vzpouře hmoty proti duchu ustupují do pozadí jména lidí a na místo nich nastupuje idea. Tisíciletá tradice křesťanská nám dává jistotu, že znovu vzkříšený národ bude zas slavit 28. říjen jako den svého osvobození, jemuž dává také myšlenkovou náplň:

Nezhyne rod, jenž věřit neustane!
Dědictví otců zachovej nám, Pane!

A. Rozehnal.

OSVOBODITELKA

Krajský národní výbor v Plzni připravuje vydání "Dějiny americké okupace" z r. 1945 v záp. Čechách. Sbírá proto materiál o "zločinech a drancování," kterého se prý dopustila americká vojska a platí za každý příspěvek odměny od 400 do 1000 Kčs. Připravovaná knížka jest součástí nové vlny protiamerického štvání rudých zločinců.

Chtějí tedy vydat knížku o "zločinech americké okupace." Ale kolik knihovních sálů by vyplnily knihy o zvěrstvích rudých "osvoboditelů," psané slzami, bolestí a krví osvobozených. A žádný krajský národní výbor na Moravě či Slovensku by nemusil vyplatit ani haléř odměny těm statisicům poškozených zločiny rudé armády. Národ však nesmí dnes o tom mluvit ani psát. Ale krvavé paměti oněch dob jsou a zůstanou provždy zapsány v hlavách a srdcích českého a slovenského lidu. Vždyť náš lid nezapomíná, kdo to byla "osvoboditelka."

Nelze zamlčet, že většina českého lidu od chvíle nacistického vpádu na půdu "svaté Rusi" nepřimně obdivovala sovětskou armádu a přála jí vojenských úspěchů. Nelze také popřít, že český člověk, nezbaven dosud poslední ozvěny romantického panslavismu, s tísni sledoval těžký ústupový boj sovětských vojsk až k samým branám Moskvy a břehům Volhy, a že pak s celým svobodným světem zajásal, když na východní frontě nadešel kýžený obrat po gigantické bitvě u Stalingradu. Sympatie pro sovětskou armádu, ženoucí nacisty po pláňech evropského Ruska rostly, nadšení nad jejím postupem ji v našich očích idealisovalo. A německá propaganda se marně snažila slovem, tiskem i obrazem otrást vírou a důvěrou českého lidu ve vojenskou i mravní sílu této válečné moci Sovětu. Snažili se o to úporně a přece marně. Český člověk nevěřil a neuvěřil, také už proto, že to byla propaganda německá.

Sovětská armáda se zatím neodvratně blížila k hranicím republiky. Radost, nadšení a naděje rostla. Její vojenské úspěchy téměř překvapovaly, zapomínalo se na kritičnost, a hlavně se zapomnělo, ba nechtěl si to v oně

době žádný ani uvědomit, že tato armáda není ničím jiným, než pouhým nástrojem komunismu a světové revoluce, že to není armáda slovanská, nýbrž jedinečný konglomerát desítek a desítek rozmanitých ras a národností.

Konečně vtáhla tato vojska karpatskými průsmyky na území republiky. Podivných až překvapujících zpráv o mravní kvalitě a chování "statečných rudoarmějců" přibývalo tentokrát už z našich pramenů. Nikdo jim však přece jen nechtěl věřit.

Rudé hordy přešly na Moravu a naše Slovácko bolestně zasténalo. Jeho výkřik byl pln zoufalství a krutého vystřízlivění. Rudoarmějci se chovali ku svým slovanským spojencům se stejnou bezohledností, ba krutostí, jakoby vedli válku na nepřátelském území. Nesmyslně ničili, přepadali, loupili, znásilňovali ba i vraždili. Děsivé překvapení tak připravili právě ti, které náš lid s nadějí očekával, které srdečně vítal a kterým chtěl být vděčen. Děsivé a kruté překvapení, které drtilo a rázem rozdrtilo a rozmetalo celý ten panslavistický mythus, oblopující "slovanské bratry osvoboditele." Sténalo a krvácelo Slovensko, moravské Slovácko a poté i celá Morava. Rudá armáda se představila českému a slovenskému lidu v plném a pravém světle jako společnost všech možných ras a národností, společnost většinou nekulturních individuí a primitivních barbarských násilníků, kterým majetek, čest a život těch, které přišli osvobodit, nebyly prostě ničím.

Nastalo hluboké zklamání a rozčarování. Tak si český člověk osvoboditelskou armádu nepředstavoval. Výzva "dávaj časy" (dej hodinky) k vůli povolnosti obětí doplněna vyhrůžně napřaženým automatem, nebyla jen náhodným případem z ulice, ale zcela běžným úkazem osvobozené doby. Kdyby však zůstalo jen při těch hodinkách. Rudí osvoboditelé "osvobozovali" však všechno movité i nemovité, zkrátka to, co se jim líbilo. Třebas přišli ze sovětského ráje do země "hrůzného kapitalismu a zotročení lidí," přece jim až přecházel zrak nad tím, co tu viděli. Vždyť nedovedli pochopit, že český "proletář" bydlí ve vlastním domku, že má aspoň dvoje šaty,

TŘI DOBY ZEMĚ ČESKÉ

Boleslav Jablonský.

Byl jednou čas, kdy krásné Čecha jméno
tak slavně znělo v uších národů,
že od celé Evropy bylo ctěno
co jméno reků, chrabrých vojvodů.

Byl jednou čas, kdy každý hrdým býval
tím krásným, slavným, čestným jménem Čech,
kdy české vlasti syn se honosil,
že ctitelem jest věd i uměn všech.

Byl jednou čas, kdy krásné jméno české
s výsotí trůnů slavně znívalo,
kdy slovo to v harmonii nebeské
v palácích knížat se ozývalo.

Tenkráté citil Čech, že Čechem jesti,
tenkráté hájil kmene svého čest;
tenkráté květko v zemi lvové štěstí,
jemuž lze jen při lásce k vlasti kvést.

Však ten čas minul. Nepříznivá doba
nastala, ach, českému národu;
sil jeho mravních zmocnila se mdloba,
on klesl sám v duchovní porobu.

Čech, přestal vlast, matku svou, milovati,
on sebe sám si přestal vážit;
on přestal na své otce vzpomínati,
jich hodným být přestal se snažit.

Čech zapřel vlast i krev i mluvu svoji,
on z domu vyhnal bůžky otců svých;
on s cizincem se v řeči, mravu pojí
a odříká se bratři pokrevných.

I zatmělo se slunce české vlasti,
i zaplakal tu její genius;
ze země prchly národní vše slasti,
i prchly sbory slavných českých mus.

Ó což tu želel vlasti věrný ctitel
uplynulých tech zlatých v Čechách dob!
O což tu truchlil pravý lidu přítel,
vida, jak národ klesá v mrzký hrob!

Však ejhle! "Vzhůru!" volá anděl Páně.
"Povstaňte z hrobu!" trouba jeho zní.
"Vyjasněte se, chrámu vlasti báně—
spěj národe, k slavnosti vzkříšení."

Tak lásky k vlasti anděl slavně hlásá—
a hle! tisíce z hrobů vstávají!
Z nich všeliký, že opět živ jest, jásá,
a všichni Pánu díky vzdávají.

Duch slavných otců v zázračné své síle
oživuje vše vlasti končiny;
radostně zní tu: "Vstalt' jest této chvíle!"
z úst obětníků v chrámě otčiny.

Nuž, vstaňte všichni, kteří dosud spíte;
denice vzešla — jitřena se rdí!
slavici pěji — aj! proč ještě dlíte?
Hana tomu, kdo bude poslední!

Ó žijte, bratři, národu zas svému!
nebud'te mrtví jeho údové!
Přihlaste se zas k matce své a k němu
co věrní bratři, věrní synové!

Ctěte svůj jazyk, zvyky své a práva,
dokažte skutkem, že jste Čechové—
a vlasti české opět vzejde sláva,
kterou se skvěli — naši předkové.

že má dokonce spoduí prádlo, že obědvá u sto-
lu a z talířů, že spí v posteli a peřinách. Přecházel jim až zrak nad životní úroveň prostého člověka v zemi "vyssáté úpiřy kapitalismu," a proto tu byl pro ně každý, kdo lidsky bydlil, jedl a spal, buržoj. Český člověk byl tedy rozčarován nad chováním rudých osvoboditelů, tito zase rozčarováni nad lžilegendou po léta jim vtloukanou, že na západ od hranic Sovětského svazu, jest jen útisk, nedostatek, bída a zoufalství.

Rudí netoliko "osvobozovali," ale zbytečně ničili majetek národa i jednotlivců, tak ku př. měl-li rudý voják žízeň, zašel si do vinného sklepa, automaticky prostřelil takový 50 hl sud,

vytékající víno si nabral do konvice a klidně odešel. Co záleželo na tom, že zbytek vína byl tak ztracen. Podobně tomu bylo s potravinami, krmivem, tak tomu bylo i se zařízením domácností. Koupelny a splachovací W. C., ty uváděli rudé vojáky ba i důstojníky až k hraničnímu údivu. Nevěděli si s tím rady, ale s oblibou ve vanách spávali a v mísách splachovacích záchodů se umývali. Ale i to by se jim odpustilo, s vědomím, že je to nezbytná daň výherním hordám za "osvobození."

Rudí vojáci se však dopouštěli i krutých přehmatů ba zločinů na těch, kteří v nich viděli své spojence. Kolik těžkých ublížení, spáchaných na českých lidech nejen v opilství,

kolik lidských životů zbytečně obětováno z jakéhosi nám naprosto nepochopitelného, zlovolného názoru o bezcennosti člověka, kolik desítek tisíců znásilněných děvčat, žen i starců, kolik pak nakažených venerickými chorobami a kolik z toho rozvrácených do té doby šťastných manželství. Čest našich žen a dívek byla rudoarmějci napadena nejkrutěji! Tisíce a tisíce obětí zločinné nevázanosti hord primitivů, kteří neznali to nejzákladnější ze společenského života, ovoce bolševické výchovy a praktické výsledky marxistického učení o nepotřebě každé autority výjma ovšem rudé, důsledek popření všech mravních zákonů. Nejen že rabovali a ničili, oni také hromadně znásilňovali a pak vraždili. Srdečnoucí případy se odehrávaly v oné době ve slováckých dědinách a našich městech. Kruté shledání rodičů s mrtvou dcerkou, která byla znásilněna pěti příslušníky Rudé armády a pak zabita. Napadnout čest české ženy si nedovolili ani vojáci nacistických okupantů. Všem kulturnímu světu budiž žalováno o těch zvěstvech, které páchali tak zvaní spojenci na ženách a dívkách svých spojenců, na která český lid nikdy nezapomene.

Tak jen bolest, slzy a utrpení provázelo rudoarmějce na jejich postupu Československem. A český člověk se při tom všem nemohl a nesměl bránit, neboť nikde nenalezl obrany, ba český člověk nesměl veřejně o tom tehdy ani později mluvit. Jaká pak zvěrstva, když komunistická propaganda záměrně šířila legendy o rudé armádě osvoboditelce. Vždyť každá sebemenší kritika "statečných rudoarmějců" by mohla škodit plánovanému nástupu komunismu. Z toho důvodu také každá kritika byla rudými už předem označena za útok na Sovětský svaz. Lid trpěl a mlčel, protože musil. Český politik a novinář toto utrpení znal, ale nemohl o něm mluvit a psát, protože nesměl, jinak by byl označen za nepřítele Sovětů a jako velezrádce vyobečován z národa. Lid nenáviděl rudoarmějce, lid se nakonec obával svých vlastních "osvoboditelů," proto si oddychl a tajně se zaradoval, když rudé hordy opustily z většiny Československo.

Taková je pravda o bídě a utrpení českého a slovenského člověka za osvobozovacích akcí Sovětské armády v Československu. Taková je pravda o skutečně pravém názoru obrovské většiny našeho lidu na příslušníky rudé ar-

mády. Přišla k nám jako osvoboditelka, ale ze země odcházela, provázena slzami bolesti, utrpení a tichými kletbami tisíců. Proto jak směšnou byla úmorná práce komunistů, kteří pak záměrně spustili na plná kola propagandu chvalozpěvů na "osvoboditelku."

V rámci tohoto řízeného plánování na zlegendisování rudé armády mezi českým lidem, bylo v ČSR na počest padlých rudoarmějců, také i těch, kteří se utopili ve vinných sudech, nastaveno za dobu tří let na sta pomníků, a sta jich bude ještě postaveno do dne, než rudý protektorát zajde. Uctívat mrtvé jest ctností křesťanskou! Ale stejnou ctností a mravní povinností bude budovat a odhalovat pomníky všem domácím obětem zvěrstev rudé armády.

A tak už první konfrontace "zpráteného" Sovětského svazu s českým a slovenským lidem dopadla tragicky bolestnou ztrátou majetku, životů a cti těch, kteří se s radostí v srdcích těšili na příchod Osvoboditelky. Osvoboditelka sice přišla, ale její cesta je zkropena slzami, krví, zuamenána utrpením a nezapomenutelnou bolestí.

(Neznámý z knihy "Rudý protektorát.")

Příspěvky zasílejte na adresu: Mr. Janevan, St. Joseph's Villa, David City, Nebr., USA.

Uzávěrka každého čísla jest 10. dne každého měsíce.

Předplatné činí 2 americké dolary za dobu od července do prosince 1952 i s poštovním.

Kdo rychle dává, dvakrát dává. Náš měsíčník musí být zajištěn nejen redakčně, ale hlavně finančně. Neotálejte s pomocí peněžní tým, kteří nezištně, bez aspirací na ministerská křesla, teplá místa v redakcích novin nebo rozhlasu, bez podpory z různých fondů, obětují čas, práci a mnohdy i peníze, aby Vám dali časopis, schopný reprezentace naší veliké orelské organizace.

Dle moskevské "Pravdy" získalo bezbožecké hnutí v Bulharsku nových 200.000 členů. Celkový stav členstva činí 1,620.000.

Statečný bojovník proti nacismu, Michael kardinál Faulhaber, arcibiskup mnichovský, zemřel 13. června ve věku 83 roků.

PRAVDA VÍTĚZÍ

(Z dob temna)

Jako každý Čechoslovák jsem vždy lrdý na nápis naší presidentské standardy "Pravda vítězí." Když vlála ve větru nad pražským hradem, byla jako symbol všech našich přání, s nimiž jsme mladí toužili jít kupředu. Z tohoto hesla jsme čerpali odvalu, nadšení a chuť. Přesvědčení, že Pravda zvítězí máme stále. Chuť po dosažení tohoto ideálu nám nikdo nevezme.

Bohužel a bohudík tatáž standarta vlaje nad Hradem i dnes. Jako němá a hrozná výzva těm, kdož s pravdou nemají nic společného. Jako Mene Tekel proto, že pravda je vždy korunním svědkem spravedlnosti. Je tam též jako zhanobená čest národa, kteří pravdu chtějí, v ni věří a ji hledají.

Jak se však toto heslo na naši standartu dostalo? Je to symbol té staleté revoluční myšlenky československého lidu hledat a najít pravdu. Je starší než zrezavělé husitské paláců. Vyšlo z potřeby hledat a najít Boha—Pravdu. Z potřeby duchovní náplně našeho života, z podstatných myšlenek náboženských.

Jestliže toto heslo naší standardy bylo bráno jako hlavní motiv, proč na ni bylo vepsáno, pak čest těm idealistům, kteří je vyzvedli z všednosti zapomínání k světu naší národní myšlenky. Než nyní po letech se nám zdá, že ho bylo zneužito. Že ti, kteří v našem národě měli být představiteli pravdy, po ní netoužili nebo ji aspoň dost zmužile nehledali a ti, kteří ji hájit mohli a pravdu poznávali, neměli žádného práva a možností ji prosazovat a bránit. Pravda je nedemokratická, poněvadž je jenom jedna. Vedle ní mohou existovat pouze lži. Od lži už vede jen krůček ke zločinu. Proto se mnozí skrývali ze demokratičnosti názorů, jež měly být údajně pravdivé a tato demokratičnost byla zločinná. Bohužel na ni neexistovaly žádné sankce spravedlnosti.

O pravdě mohou národu mluvit mužové hluboce věřící, s náboženským zánícením najít Boha a tuto jedinou Pravdu ukazovat a hlásat pak všem. Toto právo tedy především náleží kněžím a duchovním vůdcům. Kdo však se jím oháněl v celé době trvání Republiky nejvíce? Politici předáci a to zvláště ze stran socialis-

tických a marxistických. Tribunové lidu, kteří toužili po všem možném, jen ne po pravdě. Vždyť pravda by nás přece nikdy nemohla zavést tam, kde jsme nyní. My jsme jen plody lži prolhaných vůdců, o to šťastnější, že netrpíme tolik, co ostatní děti téže lži doma. Vůdce, kteří o pravdě nejvíce mluvili, sami o ní pochybovali a pilátovsky si umývali své ruce. Tím se stala ona nešťastná doba jen pokračovatelkou a dovršitelkou oněch let o nichž tvrdil Jirásek, že byly dobou temna.

Naše tragika spočívá však v tom, že i nyní za hranicemi, nic nedbajíce našeho utrpení ani našich tužeb, někteří vůdce v emigraci znovu prosazují pokračování doby temna u nás a sdružují se na obranu lži a dál hlásají své socialistické a marxistické lžipravdy. Prosazují zatemnělý a morový pokrok, jehož zárné výsledky máme teď doma.

Na neštěstí nepoznaly ani mnohé velké národy a jejich představitelé na vlastní kůži tragedii státnických lží komunistické dialektiky a tisíce dobrými hesly, kryjícími špatné závěry—nechceme říci úmysly,—vedou lid do neštěstí.

Proto nám nezbývá nic jiného, než všemi silami dát se do boje proti těmto zúmyslným a nezúmyslným roznašcům lži. Toho by se měli především chopit naši katoličtí kněží—uprchlíci, aby dávali příklad síly pravdy všem a nesmlouvali s nikým. Jenom v upevnění náboženského uvědomění lze dosáhnout pravdy. Ale nesmíme ji skrývat a o ní si jen v koutech vyprávět, nýbrž organisovaně nábožensky i politicky pravdu prosazovat vždy, aby mohlo toto naše heslo být naším svěectvím, až zase bude zářit v lepších dobách nad Hradem nad Vltavou.

Hm.

Příspěvky a dary na "Orla" zaslali: Mrs. F. M. \$4, S. M. S. \$3, Mr. M. J. \$2, Mr. A. V. \$5, Mr. C. K. \$10, Mr. J. K. \$10, Mr. F. Ž. \$7, Miss F. K. \$4, Mr. H. S. \$2, Mrs. B. D. \$10, Rev. J. T. \$15, Mr. V. M. \$10, Mr. P. A. \$2 Rev. M. P. \$30, Rev. L. N. \$2, Mr. F. K. \$2.

ZAMYŠLENÍ NAD DÍLEM JANA ČEPA

(Psáno pro orelskou hlídku Radio Free Europe.)

Bohdan Chudoba.

Letos je tomu padesát let, co se narodil velký český spisovatel a básník, který posud žije mezi námi, ale kterého doma v novinách a v rozhlase asi nikdo nevzpomene. Je to Jan Čep, rodák z Myslechovic na severní Hané, autor proslulého románu "Hranice stínu" a několika neméně známých sbírek povídek, mezi nimiž vynikají "Zeměžluč", "Děravý plášť" a "Letnice."

Důvody, pro které si na Čepa vzpomínáme a pro které zejména my Orli jsme dlužni jeho dílu svou vděčností, jsou tytéž, pro které ho dnešní vládci naší vlasti vzpomínat nebudou—ba spíše násilím potlačí vše, co by jen zdaleka připomínalo jeho jméno. Tyto důvody objevili na první pohled již dva muži, s nimiž jsou nerozlučně spjatí Čepovy literární začátky: staroříský myslitel a vydavatel "Dobrého Díla" Josef Florian a velký kritik a soudce českého umění, František Xaver Šalda. Ti oba, ač se navzájem tolik lišili, uvítali s radostí onu drobnou Čepovou prvotinu, kterou od té doby již několik pokolení znova a znova pročetlo, knížku zvanou "Dvojí domov." Uvítali ji především proto, že v Janu Čepovi jako v umělci viděli nejostřejší protiklad všech těch totálních nebezpečí, která již tehdy hrozila naší době, a nejlepší obranu proti nim. A úsudek Florianův a Šaldův platí i dnes, kdy Jan Čep sám nese trpký úděl vyhnance z vlasti, kterou tolik miloval a kdy jeho slovo se doma nesmí ozvat.

Dvě znamení jsou ohněm vypálena do Čepova literárního díla—a právě ona dvě znamení to byla, která hned jeho první kritici ocenili. Je to jeho vroucí poměr k české řeči. A je to jeho něžný poměr k věcem kolem nás. Zamysleme se na chvílku nad oběma těmito znameními.

Především se obraťme k Čepově řeči—k jeho vpravdě české řeči. Již dávno, snad od chvíle kdy péro vypadlo z ruky básníka Sládka, nebylo v českém písemnictví knih, jejichž jazyk by svými kořeny sahal tak hluboko jako jazyk knih Čepových. Jak je řeč, kterou on hovoří, střízlivá! V jeho větách nenajdete jediného cizího slova, ba snad ani jediného neobvyklého slova. Začteme-li se do kterékoli jeho po-

vídky, na míle daleko zůstávají všechny ty cizí výrazy, které hlomozí kolem nás po ulicích a s řečnických tribun. Čep mluví jinak. Mluví tak, jak mluvily naše matky a naše stařenky. Ba lépe řečeno: mluví tak, jak ony zpívaly. Je to táž řeč, kterou psal kdysi, v dobách Karla IV, původce slavné "Legendy o svaté Kateřině" a také Ludvík Tkadleček, spisovatel jedinečné "Hádky žalobníka s neštěstiem." Je to táž řeč, která k nám ještě dnes zazní, zazpíváme-li si některou barokní koledu, jednu z těch, které kdysi tak radostně zněly v českých chrámech.

"Znova a znova obracím každou svou větu dříve než ji napíšu," řekl kdysi Jan Čep komusi, koho viděl ryhle vyplňovat stranu za stranou. To jistě proto, aby jazyk zazněl, aby všechna krása české řeči se uplatnila a zaskvíla jako řezaný dýmant. Ale myslíte, že jen proto? Kdo mluví chvatně a kdo mluví mnoho—a jen takoví lidé dnes v naší vlasti mluví nahlas—rovná se skoro vždy té řinčící mědi, o které se zmiňuje již apoštol Pavel v jednom ze svých listů. Za spěchem a za množstvím se skrývá prázdnota. A za řvoucím, halasícím množstvím nikdy není ani nejmenší myšlenky. Jen slova, slova a slova, jak říkával Hamlet. V Čepových knihách se setkáme s pravým opakem. Jeho slovo je střízlivé, poněvadž vyplývá z pečlivého, dlouhého vážení, z hledání, jak nejpřesněji vyjádřit pravdu, kterou spisovatel poznal. A poněvadž je to slovo střízlivé, je také krásné.

Vezměme v tiché chvíli—i když nám dnes takových chvílí tak málo zbývá—kteroukoli Čepovu knížku a ponořme se do jeho nádherného jazyka. Stačí přečíst jen několik vět, jediný odstavec nebo dva, a hned rozpoznáme také druhé znamení tohoto velikého umělce, znamení, které jsme před chvílkou nazvali "něžným poměrem k věcem kolem nás." Řekli jsme "k věcem kolem nás" a to úmyslně. Nic není Janu Čepovi tak cizí jako věci daleké. Je po té stránce věrným následovníkem Krista Pána, který mluvil o lásce k bližnímu; nemluvil o lásce k světovým říším a k vzdáleným diktátorům, mluvil o lásce k bližnímu, k pocestnému, který zraněn leží právě vedle naší cesty. I Jan Čep se dívá velmi blízko sebe, na "krásu polních květů" a na "chomáček mateřidousky na mezi v září. Mluví o sedláčkovi,

kterého vojáci přinutili, aby šel s nimi, a který nyní zhasil svítilnu, vymkl se svým vězňům a skrývá se na blízkém poli, které zná, které je jeho, kde od malička pracoval; mluví o keři jirín, sklánějících hlavy ve slunci pozdního léta právě pod okny, na dosah ruky. Proč? Poněvadž právě v těchto drobných věcech je neskonale více svobody než ve věcech zdánlivě velkých. Všechny ty velké věci, všechna ta hesla, která nás dnes ohlušují, jsou předepsána. Předepsán je ten, k čí oslavě máme pochodovat, předepsáno je, jak má vypadat náš stát a tisíce lidských štěnic—nejen v zubožené vlasti, nýbrž leckdy i v emigraci—jsou hotovy nás uštípat, jakmile se od některého z těchto předpisů uchýlíme. Ale v těch věcech blízko kolem nás, v květinách pod oknem a v lidech, s nimiž dnes a denně hovoříme, je skryta velká svoboda.

Je v nich skryta—a proto je Čepův vztah k nim něžný. Nepitvá jich, ani jich nestaví do řady, ani jich nepočítá. Pozoruje je, naslouchá jim, sleduje každý jejich nepatrný pohyb. A ponenáhlu se před námi v každé jeho povídce rozvíjí podívaná, jaké nám neposkytnou žádné dunící desítistupy s vlajičními prapory, podívaná na slávu Boží v každém nepatrném tvoru, v každém člověku, v každé květině. Snad by se někdo domníval, že Jan Čep, s hlavou schýlenou k lidem nejbližším a ke krajině v sousedství, nevidí a neslyší nic velkolepého. Právě naopak! Slova žalmistova, která si postavil v čelo jedné své knížky, "Bože můj, kéž bys nemlčel," svědčí o tom, že Bůh k tomuto velkému umělci skutečně promluvil, ba že k němu mluví neustále — ale mnohem více otázkami než prohlášeními. "Bůh se nás neustále dotazuje," praví staré úsloví — a toto úsloví a jeho pravdivost se nejlépe dosvědčují v Čepových povídkách. Viděl jsi, člověče, co všechno se skrývá v lidech kolem tebe? Jeden z nich je třeba zrádce nebo donašeč, druhý promarnil svůj život v zbabělosti a třetí zápasí o něco, čeho nikdy nedosáhne. Ale žádný neuniká lásce Boží a je jen na tobě, pozorovateli, abys tuto lásku odkryl. Jednoho jediného je k tomu zapotřebí: abys sám měl aspoň špetku lásky. A k tomu ti něžný, šetrný pohled básníkův a jeho pozorné slovo nejlépe může dopomoci.

Víme dobře, že i dnes vy, kteří žijete v úzkostech a stádání doma, najdete úkradem chvíli, kdy vezmete do ruky některou z Če-

pových knížek — snad bez obalu a bez titulního listu, jak se dnes u nás čte. A snad najdete onu nenáročnou, ale překrásnou povídku o clapei, který v bídě první světové války putuje se svým otcem na posvátný Hostýn. Těžká noc se snáší na konec této povídky, noc utrpení, kdy do neklidného spánku jednách poutníků zaznívají ještě tlumené prosby druhých. I dnes je taková těžká noc. Ale útěcha Boží lásky není odepřena ani vám ani nám.

NIC NOVÉHO

Kdyby se v Orlu měla zavést rubrika měsíčního výkazu práce jednotlivých oblastí nebo jednot, často by asi bylo potřeba uvést: "nic nového." Také se opravdu zdá, že mnohdy ze celé měsíce se nic nestalo. Možná, že někteří z představitelů Orla v Ústředí by nad tím kroutili hlavou a říkali: "Za tím musí něco vězet, to není možné, měl by se vyměnit starosta atd."

Ale Orel není přece jen pro hesla a libivost. Staťazní pompéznost zavádějí vždy jen organizace, které by se jinak nemohly dobře uvést a tím méně dlouho udržet. Bombastičnost nacistických nadlidů nebo dnešních komunistů se zprávami plnými překvapivých událostí a výsledků, musí nějak skončit. Co jako nejzajímavější uvádí dnes komunistický tisk, vždycky sensačnětivý? — Ze výkonná dojička krav ověněná Gottwaldovou medailí nebo nadprůměrně nadaná krmíčka prasat, kterou brzy přijme tatiček všech pravověrných Stalin — přinutily krávy, aby více dojily a prasata, aby více přibírala. (Proto je též u nás hlad.)

Největší kus práce, kterou dobrý spolek udělá je ten, o němž se ani nepíše ani příliš nemluví. K tomu, když se ještě ve spolku nehádají, zdá se, že se nic neděje. (Či snad proto někteří funkcionáři Orla vykazují takovou nadprůměrnou činnost?) Novota orelské práce bude vždy spočívat v drobné práci apoštolátu, sebezpřemáhání a vnitřní rozhodnosti k dobru, která jistě vyrazí též jako manifestační samozřejmé vyjádření k veřejnosti.

Proto ať se mnozí netrápí, že nevědí, co by vlastně měli podat za zprávu o činnosti, že to nebude žádná bomba, že na ně budou ostatní špatně hledět. Jenom rádi podávejme zprávy o těch drobných věcech, v nichž třeba není nic nového, jenom stále obnovovaná naše dobrá vůle dosáhnout svého cíle.

Z Venezuely.

PROFESOR HEGER

Mezi veliké osobnosti, jež tohoto roku odešly ve staré vlasti na věčnost, patří především moravský kněz, básník, vědec, profesor Msgr Josef Heger. Jeho jméno budou vždy s nevšední úctou a láskou vyslovovat mladí čeští kněží, intelligence a studentstvo, jimž po dlouhá léta byl duchovním vůdcem, vzorným vychovatelem, láskyplným otcem.

Ačkoliv vlastní význam Hegrův nutno spatřovati v jeho vědecké práci, v jeho nepředstížném umění v překládání básnických částí Písma svatého Starého Zákona, neméně jméno Hegrovo stalo se obecně známo spíše jeho plodnou činností jako ředitele Sušilovy koleje katolických akademiků v Brně, jako budovatele dalečinných konferencí a ovšem nikoli v poslední řadě vydavatelskou činností "Akordu."

Bylo opravdu řízením Božím, že profesor Heger byl na delší dobu zachován Brnu, ačkoliv jeho věhlas profesora biblistiky ho předurčoval pro významnější místo. Toho si byl patrně vědom i dr. Sedlák, budovatel Sušilovy koleje, jenž chtěl vybudovat ze Sušilovy koleje středisko duchovního života katolické Moravy. Byl si ovšem vědom, že takový plán vyžaduje velikých osobností a byl šťasten, že našel profesora Hegra, který plán Sedlákův uskutečnil doslova.

V osobě Hegrově se vzácně doplňovaly dvě na pohled různorodé činnosti: vědecká s uměleckým založením a organizační. Heger svou bujaře překypující životností zrovna přitahoval studenty, kteří jinak si často dělají jen vtipy ze svých profesorů. Ovšem málo zasvěcenů ví, s jakou láskou a vnitřním žářem dovedl se Heger i při své bujarosti skláněti nad posvátnými texty starozákonního písemnictví. Jeho biblické překlady znamenají v naší literatuře nesporně nové období. Heger je především vědec, který své odborné znalosti a svůj nevšední přehled po širokých oblastech starozákonní vědy dal do služeb překladatelského umění. Vskutku jen odborník dovede plně ocenit hodnotu Hegrových překladů, neboť jen on ví, co duševního napětí, obezřetnosti a jedinečné vědeckých znalostí se tají za každým vhodně voleným výrazem Hegrových překlada-

dů. V neztenčené míře podává orientální nádehu slova svatopisceň, posvěcenou božskou inspirací a při tom s nesmírnou vážností neustále přihlíží k textu Vulgaty. Jeden z významných českých divadelních režisérů byl tak uchvácen básnickou svěžestí Hegrova překladu knihy Job, že neváhal předvésti toto starozákonní drama na jevišti bez jakýchkoliv změn textu.

Heger věnoval svou pozornost především náročným textům Starého Zákona, pominuv jeho historické knihy, k nimž bylo zapotřebí nejen nevšední vědecké znalosti, nýbrž i básnického citění. V jeho překladu vyšly postupně tyto básnické knihy Písma: Žalmy, kniha Job, knihy velkých proroků Isaiáš, Jeremiáš, Ezechil, knihy malých proroků, Píseň písní. Škoda jen, že u nás nebylo odborné kritiky, která by upozornila nejen na vynikající hodnoty jeho překladů, ale zároveň i na významné důsledky plynoucí z nich pro nové způsoby v překládání biblických knih.

Nuže, tento vynikající vědec měl právo státi v čele odborných snah mladé katolické intelligence moravské od sklonku let dvacátých. Tehdy Sušilova kolej, kde Heger od roku 1924 byl ředitelem, naplňovala se nadějnou katolickou inteligencí. Bylo jí tolik, že Sušilova kolej daleko nestačila pojmout všechny žádatelé, byla to radostná skutečnost, jež věstila slibnou budoucnost, nebýti ovšem druhé světové války, jež i toto dílo na dlouhou dobu podvázala. Bylo to v době, kdy několik významných katolických spisovatelů pozvedlo svůj hlas, který již nemohl býti více přezírán. Jména, jako Florian Deml, Durych znamenala hodnotu prvního řádu. A také první vlna katolické generace básnické, jež nastupovala pod záštitou těchto pionýrů, znamenala neutuchající vůli k rozmachu katolické myšlenky v Československu: Čep, Lazecký, Zahradníček, Reynek, později Dokulil a zvláště též Křelina představují tak pozoruhodný zjev, že moderní česká literatura je nemyslitelná bez jejich závažného podílu.

Za vedení Hegrova zavládl radostný život v Sušilově koleji i ve spolku "Moravan," který se stával nejsilnější studentskou organizací

vysokoškoláků v Brně. Opravdu téměř jako ze sna vyrostly tu najednou i tři závažné podniky, které šířily věhlas Hegrova díla nejen doma, nýbrž i daleko za hranicemi: "Akord", Dalečín a Pěvecké sdružení katolických akademiků "Moravan." Tři hesla, jež vybavují slavnou historii moravského katolického studentstva vysokoškolského. A za vším tím stojí téměř nenápadně, ale vždy rozhodujícím způsobem on, profesor Heger.

Nebylo ostatně nikterak snadné převést z Prahy do Brna časopis "Akord", do té doby Durychův "Akord." To znamenalo dvoji: finanční zabezpečení časopisu a vytvoření nového redakčního kruhu, který by známou úroveň časopisu nejen udržel, ale i předstíhl. Profesor Heger radí, povzbuzuje, pomáhá v každém ohledu a tak se stalo, že hodnotná revue "Akord" opravdu zakotvila v Brně. Zde ve velmi sličené úpravě vycházejí nejen Hegrovy překlady, nýbrž i básně Zahradnickovy, Dokulilovy. Z onoho půvabného kouta Moravy, který se stal až záhadně tajemným, životem a dílem největšího českého básníka Otakara Březiny, jeho přátel Floriána a Demla a řady dalších, vlévá se nová krev duchovní do žil českého národa.

Z podobných pohnutek, z kterých vznikalo hnutí kolem časopisu "Akord," vznikalo i dílo dalečínských konferencí. Bylo potřeba doplňovat universitní studia mládeže, jež mimoděk ještě pila na našich universitách z kalných vod pozitivismu. Heger se snažil odpomoci tomuto nedostatku. On našel to kouzelné místo v údolí Svatky u Bystřice pod Perštýnem. Pod romanticky zdvihající se skálou v samém sousedství půvabných lesů dal Heger upravit dva bloky útulných budov i s hřištěm a místem pro letní besedování. Zde se scházela v letních měsících studentská mládež, aby naslouchala přednáškám významných osobností a to z nejrůznějších oborů. Rozpravy a debaty se protahovaly v nejsrdечnější pohodě někdy opravdu až do kuropění. Dýchal tu vždy hřejivé teplo pravé katolické pospolitosti, hry a zpěvy, besedy u ohně. Byli jsme hrdí na toto Hegrovo dílo a ani jsme se netaili svými odvažnými sny, že z Dalečína musí vyrůst jednou katolická universita v naší republice.

A ještě jeden velmi významný čin moravanské akademické obce rostl pod laskavým pohledem profesora Hegra: Pěvecké sdružení

"Moravan." Když do Sušilovy koleje přišel z Kroměříže všestranně nadaný Veselka, byl to právě profesor Heger, který podpořil všemožně jeho snahy k vybudování pěveckého tělesa katolických akademiků, jež rovněž neslo hrdé jméno "Moravan." Moravan sklízel vavříny doma i za hranicemi a Heger byl na něj obzvláště hrdý. Snad nikdo nedovedl zazpívat Nešverovou "Moravěnku" s takovou něhou, vroucností i žářem, jako právě brněnský "Moravan." Obecenstvo jako magnetisováno povstávalo se svých sedadel jako při nějaké hymně. Nezapomenutelné! Sám rektor Masarykovy university v Brně prof. Arne Novák, takřka v předvečer svého skonu neváhal veřejně zhodnotit vynikající podíl "Moravana" na zvýšení úrovně brněnského vysokoškolského studentstva.

Ukončuji tímto vzpomínku na profesora Hegra a jeho působení v moravském Brně, obračím se na všechny ty, kteří prošli Dalečínem i Moravem a přišli do exilu: Nedejte usnouti duhovnému odkazu profesora Hegra a moravanské tradici!

Dr. Jan Strakoš.

AŽ.

Václav Moravan.

Až ulice rozkvetou jara modravým jasmem,
až krok se v písni probudí,
nebe se sníží prokláto žitným klasem
a shodí masku obludí,
kde slunce zrodí nový den.

Až oceán rozbije své tmy na horizontě lásky
a bělost vln svých modrem rozběsí,
Až den nad nocí vyhraje své sázky,
střím rozehví se fanfár boje poslední
a setře čelo zrozené svých tónů dlaní
a země procitne z krvavých klání a usměje se
novým ránem.

Až srdce, dříve kámen
novým tepem ztaje pekel mříž
a vysoko do mléčné dráhy orei křídlo vzepne
a vstanou opět pevně,
věrní Orei a Kříž.

Ze sbírky "Znělky."

VZNEŠENOST POSLÁNÍ

Pavel Pokora.

Ztratili jsme vlast, vonící a plnou kouzel, ztratili jsme vše, co jsme milovali a nezrušitelná pouta vízíci nás v radostný svazek a harmonické soužití s celou naší zemí, byla násilně rozrušena.

Mluvili jsme o hrůzách, které se valí na naši domovinu již tehdy, kdy všichni volení zástupcové národa svorně seděli s nynějšími vrahy v přátelské pohodě za stoly a kdy nás ujišťovali, že mír je zaručen. Počítali jsme s hrůzou dny, kdy se přivalí zuřivá záplava nenávisti v kraje pokoje a touhy po klidu.

A již jsou tomu čtyři léta, co naši vlast zaplavila nestvůra zločinů: bilance těchto čtyř roků je žalostná a bolestná: matka církev je krveživnivě vražděna; matka země je pustošena a barvena krví mučedníků; naše matky v úskostlivé bolesti, ale v nezlomné naději a víře nesou tíhu nenávisti a pronásledování a očekávají jítro radosti a návratu. Má země je plna bolesti, má země je plna krve ubitých synů, má země se topí v potocích slz, ale má země je vznešená ve svých udatných synech a deérách a má země je nekonečně vznešená ve svých pokorných a milujících matkách.

Naše poslání je vznešené. Naše poslání je nejvznešenějším posláním, které nám mohla naše vlast dát jako své tiché dědictví při odchodu z jejího lůna.

Odcházel jsme v naději a víře, že společné utrpení našich otců sjednotí rozkacené syny. Živili jsme tuto naději a víru tak dlouho, dokud jsme nepoznali, že je marné podávat ruku ke spolupráci společníkům zločinu.

Odpoštěli jsme a omlouvali jsme, pokořovali jsme se a činili jsme vše, aby byla možná dohoda, hleděli jsme najít cestu, která by byla schůdná pro nás pro všechny, ale marné byly tyto snahy a naše úsilí bylo odmítáno úšklebky otrokářů.

Jsmeme sami, ale jsme sami s posláním, které nás zavazuje. Za námi jde národ. Za námi jsou řady padlých a ubitých mučedníků a to mučedníků ve jménu Kristově. A tito mrtví rytíři Kristovy nám ve svém majestátu předávají

korunu vítěze a boje proti zlu a násilí.

Má země trpí a má země krvácí, ale má země věří v nás, věří, že my nezradíme odkaz, pro nějž jsme opouštěli vše.

Krev mučedníků nás zavazuje. My chceme svobodu své země, my chceme svobodu své matky Církve, protože víme, že pokud církev nebude svobodná, nebude svoboda, nebude svoboda než pro vrahy. Byli mezi námi Jidášové. Byli mezi námi zrádceové, kteří za peníz této země prodali krev své matky a stávají se matkovrahy.

Byli mezi námi lidé, kteří opět podali zradné ruce barvící se krví novým osvoboditelům k otroctví a kteří z církve dělali opět nádeníka a služku násilí.

Byli mezi námi udavači a nactiutřači, hanobitelé a ničemové, ale jejich hlas stále bude vytím hyen a sykotem chřestýšů.

Zůstáváme opuštěni: opustili nás všichni titot spolupracovníci a přátelé falešných doktrin, všichni byvalí přátelé vrahů mé země, všichni bojovníci za "pokrok," všichni etitelé kompromisu, všichni vznešení etitele Jidáše a všichni zastánci násilníků.

Zůstáváme opuštěni, ale za námi a s námi jdou všichni, kteří věří v Pravdu bez kompromisu, kteří věří v Pravdu, jež je jedinou v celém Kristu a v Jeho Církvi.

Za Krista dnes pokládají životy vznešení synové mé země. A v katokombách se očisťuje církev k novému životu.

A našim posláním, našim nevznešenějším posláním, jako rytířům Kristovým je bránit tuto trpící matku proti všem. Naši bratři v Kristu se nebojí položit své životy za život své vlasti v Kristu. My dosud žijeme svobodně a máme možnost učinit vše, co je v našich silách. První vše, kterou jsme povinováni trpící zemi, je sjednocení se v našem Králi.

Nebude mezi námi zrádce.

A toto je prvním přáním, úkolem a cílem tohoto časopisu: sjednocení v Kristu a čistota v Kristu.

Bůh ví, že On je našim cílem a že On je smyslem našich životů. Jeho pomoc budiž s námi.

NÁVŠTĚVOU V ST. PAUL

(Psáno pro orelské vysílaci.)

Milí posluchači! V dnešní orelské hlídce vás zavedeme do katedrály sv. Pavla v St. Paul, hlavního to města státu Minnesota ve Spojených Státech. Ke katedrále se právě blíží dva čeští kněží exulanti a rozprávějí s jedním ze starých amerických krajanů, p. Šimkem. Poslechněte si jejich rozhovor.

"Tož, vy jste vlastně jeden z průkopníků orelského hnutí ze severu Moravy?"

"Ano, důstojný Otče, pocházím z Bludova u Šumperka a pamatuji si, jak i u nás byla založena orelská jednota. Myslím, že to bylo v r. 1909. Prvým jejím starostou byl tehdejší bludovský kaplan, p. Dřímál, jenž jak jistě víte, byl umučen nacisty."

"A pamatujete si, pane Šimku, ještě na některé orelské slety, jichž jste se sám zúčastnil ve staré vlasti?"

"Jak pak bych se nepamatoval. Každý rok se konala okrsková cvičení na různých místech, v Bludově, Zábřehu, Dolní Rudě. Panečku, jak jsme se na ně těšili. Jelo se na ověněných vozech, co tu bylo smíchu a zpěvu. Již jako dorostenec jsem cvičil na zemském sletu v Kroměříži, kde k nám mluvil sám kanovník dr. Cyril Stojan a p. Šrámek. Oh, kde jsou ty časy! Uteklo to jako voda. Ze sletu jsme pak jeli na Svatý Hostýn a tam jsme se zúčastnili slavné korunovace Pauny Marie."

"A na Velehrad si také rád vzpomínáte?"

"Abych Vám, velebníčku, pravdu řekl, nikdy jsem se tam nedostal. Ale má žena pochází z Dolních Bojanovic, z jižní Moravy, a ta tam byla několikrát. A vždycky tam vidávala kanovníka Stojana, který všechno řídil, často přijel z Olomouce s vliákem pod paždí a rovnou do kostela, do zpovědnice. Na nádvoří bývala o velehradských pontích mše svatá východního obřadu, kázání mívával strahovský opat Zavoral."

"A co v Americe, také jste si zacvičil v mladých letech?"

"Orelská krev, ta se nezapře. Do Ameriky jsem se dostal v roce 1913, to už tu byl můj přítel, dobrý orelský pracovník, Silvestr Mosfek. Ten založil Katolického Sokola v St. Paul, jezdil po Spojených Státech a všude zakládal

jednoty, býval župním náčelníkem Katolického Sokola. Častěji si s ním vzpomínáme na to spolkáření, kdepak dnes, ti mladí už nemají té obětavosti a nadšení, které jsme mívali my. V St. Paul jsem cvičil děti a děvčata, po dvou letech jsem se přestěhoval do St. Louis a tam jsem předevíchoval muže."

"Některé věci nám připomínají, že zde musil být před takovými třiceti lety rušný národní život. Větší města s početnou českou menšinou jistě měla i silné spolky Katolického Sokola?"

"Ano, bývalo tomu tak. Náš spolek v St. Paul nebyl ani tak silný, silné jednoty byly v Chicagu, Omaze, Detroit, Baltimore, St. Louis, La Crosse, Racine, Milwaukee, v Táboře v jižní Dakotě, a pak hlavní síla byla v Texas. Tam se usídlili většinou Moravané, a to víte, ti měli vždy silnější víru. — Na slet do Milwaukee jel s námi jednou také dr. Hynek Dostal, významný český novinář, který vykonal mezi našimi krajany kus poctivé práce. Všechna čest budiž jeho památce!"

Rozhovor umlká, neboť malá skupina vstupuje již do katedrály sv. Pavla, jež vévodí nad řekou Mississippi celému městu. Majestátní stavba s renesanční kopulí, byla postavena v letech 1909-1915 z velikých žulových kvádrů.

Příchozí poklekají před svatostánkem ke krátké adoraci a pak si s nevšedním zájmem prohlížejí nádherná mramorová výtvarná díla v kaplích národů, jež tvoří jakýsi věnec kolem hlavního oltáře.

Každý národ—jehož příslušníci tvoří již dnes takřka jednotité obyvatelstvo města St. Paul, má zde svou kapli a svého světce. Kanadští Francouzi sv. Jana Křtitele a sv. Teresii, Italové sv. Antonína, Němci sv. Boniface, Irčané sv. Patrika a slovauské národy sv. Cyrila a Metoděje, dílo to významného chigagského umělce, Albana Poláška.

A právě tuto poslední kapli si vybral jeden z našich kněží ke mši svaté. Slaví se památka sv. Michaela Archanděla. Mšení modlitba začíná slovy: Chvalte Pána všichni Andělé jeho, udatní rekové, kteří plníte rozkazy jeho.

Plamen svíce se zachvívá, jako by prozrazoval přítomnost neviditelných bytostí, jež stojí

VINCULUM, KVĚTEN 1952, PŘINÁŠÍ TYTO ZPRÁVY

... Pozornost vzbudilo zasedání Celostátního mírového výboru českého a slovenského duchovenstva ve státních lázních ve Sliaci na Slovensku, jehož se účastnili "kapitulní a generální vikáři a předsedové diecézních mírových výborů z celé republiky pod předsednictvím MINISTRA ZDENKA FIERLINGRA. . . . Docházejí další zvěsti o utrpení řeholnic v továrnách nebo pracovních táborech, kde je jim přidělována často práce, kterou nikdo nechce přijmout, jsou sváděny, tupeny, ponižovány, ale jsou i milovány, ba staly se lidu anděly naděje. Proto byly sestry v několika případech přeloženy do jiných krajů, aby byl přelát tento blahodárný vliv. Sestry v nemocnicích musejí prý zápasit o své řeholní povolání, bránit si řeholní šat a komunitní život. . . . Komunistický bezbožecký aparát nelení: jeho snahu lze v poslední době charakterisovat pozitivním úsilím budovat socialismus na vesnici a ve veřejném mínění; v tomto úsilí by mu měli pomáhat kněží a Církev. Horečně úsiluje o socialistickou výchovu mládeže. Ze dvou konkrétních případů víme, že rudí instruktoři nebo vychovatelé vštěpují do dětských duší, že Bůh není, že Kristus nežil, že dnešní náboženské představy o Bohu jsou jen pokračování starých představ. . . . V propagandě se oslavují muži, kteří byli výkvětem křesťanství, na př. Leonardo da Vinci, jako předehůdci moderního pokrokového materialistického ducha. Týdeník Nová doba představila Leonarda čtenářům jako bezbožníka, který nevěřil v Boha a v lidskou duši. . . . bylo

by velkým omylem chtít usuzovat z dnešní situace, která nekrvácí křiklavým otevřeným násilím deportací, soudů nebo žalářů, že je na náboženské frontě klid, že boj ustává. Nezapomínejme, co jsme napsali před chvílí—komunismus se snaží budovat socialismus ve veřejnosti i v duších a ehee k tomu použít i služeb kněží. Pracuje horečně ve škole a v přeskolovacích kursech! Pracuje především pozitivně. . . . Je-li to "hodina temnoty," pak ji dopustí Bůh—situace je v jeho rukou! Bylo by proto nebezpečným pokusem k materialismu, kdybychom se dívali na náboženský zápas u nás jako na zápas lidí a lidských sil! Nezapomínejme, že ani nejmenší životní kon Církve není bez přímé součinnosti Ducha sv. Jaká grandiosní scéna se nám otevře před zrakem, vidíme-li v tomto světle neobyčejnou účast věřících na bohoslužbách, na příklad o velikonočních, díváme-li se v tomto světle na hrdinnou věrnost kněží a věřících. . . . Je třeba být naprosto nadpřirozeně slepý, nevidím-li Ducha svatého jako božský zdroj síly, rady, rozumu, bázně Boží u tolika věřících a kněží, kteří za tři, čtyři roky protináboženského boje nezahladili a jsou odhodláni dát všechno, nikdy však duši. . . . NCWC uveřejnila statistiku, dle níž u nás strádá v koncentračních a pracovních táborech, ve vězeních a v továrnách 10.000 kněží, řeholníků, řeholnic a bohoslovců. Časopis "La Croix" uvedl výčet čtrnácti koncentračních táborů a vězení pro duchovní osoby. 10.000 není malé procento!

okolo trůnu Božího a patří na jeho tvář. Čte se úryvek ze Zjevení svatého Jana, jenž nám odkrývá clonu neviditelného světa. Sluha Boží odříkává tlumeným hlasem slova Graduale: Svatý Michaeli Archanděle, braň nás v boji, abychom nezahynuli na hrozném soudu.

Ano, neotálej více se svou pomocí, Ty, Kníže nebeských vojsk. Braň nás a posilni nás v boji s temnými mocnostmi, jako jsi kdysi sílil proroka Daniele v zajetí babylonském! O-

chraň Nevěstu Kristovu, Církev Boží, jako jsi kdysi ochránil Ženu, rodičku, před úklady pekelného hada. Uvrhni svou mocí Satana i jiné duchy zlé do propasti pekelné.

Mše sv.-chýlí se ke konci, je sloužena za trpící starou vlast i za její syny, bloudící cizinou. Sluha Páně pokleká spolu s přítomnými a kapli Svatých Cyrila a Metoda v katedrále v St. Paul se nesou pokorná slova modlitby: "Svatý Michaeli Archanděle, braň nás v boji proti úkladům ďáblovým!" M. B.

OREL SPORTOVEC V EXILU

I když nám není ve většině případů dopřáno scházeti se hromadně při cvičeních a na poli sportovním, přec jen spousta našich jednotlivých bratří a sester vyvíjí sportovní činnost. A právě těmto sestřím a bratrům po celém svobodném světě píši dnes tyto řádky.

Je Vaším velkým úkolem propagovati velkou myšlenku čsl. Orla všude tam, kde se k tomu naskytne příležitost. Ne vždy rekordy hrají úlohu. Zápolte vždy a všude čestně a slušně. Ukažte svým vystupováním, že patříte do řad čsl. Orla. Příklady táhnou! Jsme jednou z opravdu mála organizací v exilu, ať již politických nebo tělovýchovných, která nenese té nejmenší skvrny na svém jméně. To si všichni uvědomte a všude prohlašujte svou orelskou příslušnost. A poučujte cizince: Čím více o nás budou vědět, tím lépe. Ne navždy bude naše činnost omezena na příležitostné vystupování jednotlivců. Přijde velký den, kdy čsl. Orel nastoupí slavný a mohutný návrat do vlasti. A naše řady musí býti tak silné,

abychom již nikdy nepřipustili opakování tragické minulosti. Čsl. Orlu bylo a stále ještě je upíráno přední místo v dnešních exilových hnutích. Ale co bylo a je—to nikdy nebude a nesmí býti. Čsl. Orel musí býti připraven bojovat. Každý z Vás, sestro a bratře sportovče, může svým příkladným vystupováním a dobrou propagací udělat větší kus práce pro naši drahou trpící vlast, než celá "Národní Rada" dohromady.

Chtěl bych pořídit čsl. Orlu dokumentární sportovní kroniku z exilu a zde Vás všechny prosím o spolupráci. Zasílejte mi všechny zprávy, fotografie, referáty z novin a pod. týkající se sportovní činnosti našich sester a bratří v exilu. Jednou se budeme moci alespoň pochlubit, že Orli-sportovci v exilu nezaháleli.

Na poli sportovním Vám všem, sestry a bratři, přeji hodně úspěchů.

"Zdař Bůh."

Váš sportovní referent.

M. Ch.

MODROBÍLÝ PRAPOR VLAJE NAD TORONTEM

Z dalekých míst Kanady, zejména z rozsáhlé provincie Ontario, se sešli krajané 28. září, aby i ve vyhnanství pokračovali v posvátné národní tradici a poklonili se Dědici České země, svatému Václavovi.

Pod klenbou čisté, modré oblouky, sloužil mši sv. ndp. Dostál z osady sv. Antonína—Chatham na malebném kopci "Masaryktown" nad Torontem. Slavnost pořádala osada sv. Václava a Cyrilometodějská liga v Kanadě za významné účasti Orlů, kteří v krojích vedli průvod s nádherným praporem kanadské oblasti biskupa Stanislava Zely, na nějž před rokem při podobné slavnosti připínal stuhu J. E. James kardinál Guigan, arcibiskup torontský. S doprovodem dechové hudby velebně se nesly písně: Bože, cos ráčil před tisíci roky; Bože, chválíme Tebe; Těikrát pozdravujeme Tebe; melodie chorálu a národní hymny.

Velkolepé oslavy byly zahájeny projevem generálního vikáře v zastoupení pana kardinála. Českým kazatelem byl ndp. Dr. Špaček. Již po dva týdny před slavností byl domov

upozorňován a vyzýván, aby se zúčastnil svatováclavský oslav v Kanadě, prostřednictvím rozhlasu. Dva týdny čekali na svátek sv. Václava s napjetím všichni, z jejichž rodin je někdo v Kanadě. Pak přišla nádherná chvíle. Mohutný zpěv se nesl přes dálavy Atlantiku, kázání od srdce k srdci, a v další části jedinečný projev o díle sv. Václava, který přednesl univ. prof. Dr. František Král, jeden z nejlepších pracovníků exilu. Přijel na pozvání osady sv. Václava a Cyrilometodějské ligy z Philadelphie, USA. Již v předvečer svátku promluvil milý host v reprezentační budově města Toronto, Royal York Hotel, o křesťanských zásadách ve veřejném životě. Přítomné shromáždění krajanů a tisíce našeho lidu doma, slyšelo pak pozdrav oblastního starosty čsl. Orla v Kanadě, br. Pavla Myslína: "Čsl. Orel používá dnešní slavnosti, aby způsobem důstojným a hodným tisícileté tradice vzdal hold svému veliteli, svatému knížeti Václavovi. Dějiny Orla, z nichž mnohá stránka jest psána krví, jsou živým pokračováním té snahy Václavovy, jež byla základem jeho velikého

SJEZD ČSL. ORLA V EXILU

Budujeme ukázněnou, pevnou, svornou a jednotnou armádu orelskou. Náš nástup jest radostný, slibný a úspěšný. Ze všech světadílů, kam rozmetl rudý úder členy orelského bratrstva, ozývá se orelský hlas. Je rozhodný a souhlasný: Budujme a urychleně vybudujme ukázněný orelský šik v exilu. Veliká doba nás k tomu vede, příkaz orelského svědomí, příkaz věrnosti orelskému slibu zavazuje. Budeme tak vzorem jednotné vůle k činu celému čsl. exilu. Získáme mravní pomoc demokratického světa, který je zvyklán nesvorností a nejasnostmi v řadách politických hašteřivců a kariéristů. Naše pevná, silná, mocná jednota, vedená kategoričným příkazem pracovat, a v rozhodující hodině i bojovat za právo, pravdu a svobodu československou, bude nejceennější, nejpotřebnější a dnes i nejnutnější mravní posilou nejen orelskému bratrstvu v republice, nýbrž všemu českému, slovenskému a karpatoruskému lidu.

Zatím jsme vybudovali ústřední list. Jeho úroveň, obsahová náplň, jeho rostoucí popularita i v neorelských řadách, získala nám prvenství. Budte na to hrdí Vy doma i Vy v celém světě. Náš ústřední list roste nákladem i vlivem, stává se významným hlasem orelstva na domácí frontě, hlasem těch, kteří jsou umlčeni v kriminále rudého protektorátu. Je také tmelem organizace, roztroušené dnes od břehů evropských přes kontinenty Nového světa, Austrálii až k břehům Indonesie.

První etapa nástupu je zdárně skončena. Končí však také doba dosavadního provisoria organizačního. V kritických dnech světa, kdy se rozhoduje a rozhodne o budoucnosti křesťanské civilisace, kdy se zřetelně rysuje gigantické střetnutí svobody s barbarstvím, není provisoria. Veliká doba kategoričny žádá

rozhodnost, nekompromisnost, jednotu, sílu, pevnost, žádá čin. Nad očekávání úspěšný nástup tiskový nám pomáhá sjednotit orelské bratrstvo v exilu. Teď začíná etapa druhá: **vybudovat vrcholnou organizaci "Čsl. Orel v exilu,"** a pak pevnou organizační síť ve všech světadílech.

Proč vrcholnou organizaci "Čsl. Orel v exilu?" Dokumentujeme tím v zásadě právní i faktické, nepřetržité a neporušené trvání organizace, zatím co mateřský spolek v okupované zemi byl dočasně, násilně a tudíž protiprávně poroben. Proto tvoříme souběžnou jednotu Orla ve svobodném světě. Ale výstavbu organizační struktury potřebujeme také pro vlastní orelskou práci.

Výstavba organizace v exilu.

Bylo rozhodnuto svolat **ustavující sjezd Čsl. Orla v exilu** v prosinci 1952 nebo v lednu 1953 do Lincoln, Nebraska, USA, sídla to J. E. ndp. biskupa L. Kučery, vzácného přítele Orla. Poněvadž nemáme v exilu autority, oprávněné ku svolání řádného sjezdu Čsl. Orla, byl vytvořen 3členný přípravný výbor, který svolává tento ustavující sjezd čsl. Orla v exilu a vykoná všechny přípravné práce pro řádný průběh sjezdu. Sjezdem zvolené vedení Čsl. Orla v exilu bude povinno v době co nejkratší, nejpozději v době jednoho roku, svolat Řádný sjezd Čsl. Orla v exilu, obesaný podle stanov na principu delegačním. Na ustavujícím sjezdu nemožno postupovat systemem delegačním, poněvadž nemáme řádných organizačních těles, z nichž by podle stanov delegáti mohli a měli býti vybíráni. Proto se ustavujícího sjezdu zúčastní veškeré členstvo přímo, ať písemně nebo osobně. Pevný a přesný program sjezdu bude všem členům závčas doručen. Žádné volné návrhy na ustavujícím sjezdu

díla: snahy o křesťanskou výchovu v našem národě. Touto výchovou, kázní a branností Orel podstatně přispěl v nedávné době ke zlomení vážného pokusu o zničení českého národa. Dnes Orli znova táhnou pod korouhvi Václavovou na obranu křesťanství a demokracie. Čím více budou komunisté zběsile ničit hodnoty, které dal sv. Václav do vínku rodícímu se státu českému, tím víc a tím vroucněji se bu-

dou vznášet orlím vzletem naše myšlenky a modlitby k nebesům, ke Zdroji života a pravdy v pevné víře, že ve spravedlivém boji zvíťazíme; neboť v Bohu je národ věčný."

Za národní sdružení pronesl zdraví p. Dajčar z Batavy, za Radu svobodné Podkarpatské Rusi p. Fedinec. Svatováclavský den v Torontě byl na konec vyplněn národopisnou slavností. M.

KANADA KE SJEZDU

Další mohutný pilíř naší výstavby, nová kapitola dějin Orlů ve vyhnanství.

Obnova činnosti Orla v zahraničí a dosavadní výsledky jsou projevem vůle živěné nejvyššími ideami uvědomělých nositelů křesťanství v našem národě. Schopnost přinést i oběť vlastního života na důkaz věrnosti Církvi a duchovním hodnotám, jimiž se národ zachovává a řadí do společnosti civilisace, právě tak jako zdolání téměř nepřekonatelných překážek ve vyhnanství, v bídě a utrpení, jsu plody výchovy, kterou nám dal Orel.

Než řídit se zásadami, jež nám tato výchova po léta vštěpovala, žít jako Orli kdekoli, není zdaleka našim jediným a konečným cílem. Naši mysl ovládá stále myšlenka, pojem Orlům vlastní: **boj**. Boj proti tyranům, boj za osvobození národa, boj za vítězství království Božího v naší vlasti. Dějiny Orlů říkají jasně, kolikrát se uplatňování křesťanských myšlenek a řádu ve společnosti lidské, tedy i v naší vlasti, kolikrát se vědomí národní a vůle rozvíjet se samostatně a svobodně změnily v krvavý boj a obranu proti fyzickému násilí. To je také charakterem naší existence ve vyhnanství, která předpokládá nejen duchovní spojení s domovem a čerpání síly z obětí našich drahých ale především odpovědnost a výkonnou moc vedení Čs. Orla.

V období naší pouti, kdy se každý z nás ocitl v zápase o existenci a hledání nového, přechodného domova, nastává doba zrání. V jednotlivých zemích se sestry a bratři opět naš-

ších drahých, ale především odpovědnost a vylí a vytvořili novou a dočasně nezbytnou jednotku organizační ve vývoji výstavby Orla v zahraničí. Očekáváme s radostí chvíli, kde bude dána možnost sestrám a bratrům do posledního, podílet se novou volbou na odpovědnost ústředí. Takováto stavba vedení zajistí také ochotnou a dobrovolnou poslušnost všech příkazů a konečný úspěch našemu dílu.

Často slyšíme v exilu od těch, jejichž cílem je hmotné pohodlí a honorace, zajištěná pense stále se zvyšující počtem promarněných let, že žijeme v poměrech mimořádných. Jen konjunkturalista se nechá ovládat poměry, dle nich se zařizuje a otrocky slouží. Avšak stálý zápas o lidského ducha, o konečný cíl a smysl lidského života, zápas měnící jen zbraně a bojiště, střídající nejtěžší podmínky a pohodu pro bojující, není pro nás Orly nic zvláštního, mimořádného. Dny našeho života jsou všechny stejně řádné, stejně vázány odpovědností Bohu a jeho zákonům. Těžší podmínky a prostředí, byť i ztráta vlasti nebo svobody jsou jen větší příležitostí pro zocelení bojovníků, příležitostí k získání vyššího významu a slávy u Boha. Jakékoli mluvení o mimořádných poměrech, tedy nevázaných na určitý řád, skrývá v sobě smrtící jed neodpovědnosti, rozkladu a morální anarchie.

Naše orelská odpovědnost zde ve svobodném světě je tím větší, že v komunistickém ráji v ČSR neexistuje katolická tělovýchovná organizace Orel, protože také neexistují Orlové a Orlice, kteří by svou organizaci a svůj znak

projednávány býti nemohou, to bude úkolem sjezdu řádného.

1. Účelem sjezdu bude vybudovat stavbu organizace, vytvořit Ústředí Čsl. Orla v exilu, zvolit předsednictvo a čtyři odborné rady, ustavit Ústřední radu, složenou z členů předsednictva, odborných rad a zástupců žup (Oblastí), schválit úpravu stanov a organizačního řádu pro dobu a poměry exilu, a dát směrnice pro pracovní nástup.

2. Sjezd bude konán per rollam, poněvadž převážná většina členstva se ho nemůže zúčastnit osobně. Proto každý člen dostane předem písemné návrhy, o kterých rozhodne a svoje rozhodnutí zašle přes svoji Oblast sjez-

du. Každý člen má právo i povinnost rozhodovat v této historické chvíli o příští vývojové cestě organizace.

3. Právo zúčastnit se rozhodování sjezdu ať již osobně či per rollam mají všichni členové Čsl. Orla-Svatováclavské župy v exilu, kteří dosáhli věku 21. let a dále ti, kteří ještě podají svou přihlášku do Orla své Oblasti do 31. října 1952 a budou Oblastí přijati. Oblasti pak jsou povinny podat úplný seznam členů do 15. listopadu 1952 doporučeně a leteckou poštou na adresu redakce "Orla."

Přípravné práce končí. V dohledné době dostanete potřebné tiskopisy pro sjezd. Rozhodněte se rychle a k prospěchu Čsl. Orla.

ŘEŠÍME TO NEJTĚŽŠÍ

Příprava pro opětové získání mládeže křesťanským ideám.

S vytvořením ústředí Československého Orla, jehož význam bude především vyjádřen v ideologickém zápase s komunismem, v pomoci organizování boje za osvobození vlasti a v upevňování organického růstu ČS Orla, vystoupí také v život a nadějnou činnost odborné rady, které mají za úkol řešit obtížné speciální úkoly. Odborné rady jsou čtyři: vzdělávatelská, 2 náčelnické a hospodářská.

Jako příklad uvádíme zejména tu předpokladnou okolnost, že naše snaha o křesťanskou výchovu mladé generace a o zavedení spravedlivého řádu, spočívajícího na křesťanských zásadách v osvobození, ale zubožené a rozvrácené vlasti najde podmínky zcela odlišné a horší než kdykoliv před tím; veliké rozdíly mravní mezi těmi, kteří nezradili Boha a svobodu osobní i národní s odhodlaností bojovat a trpět, a mezi zrადci a odrodilci, kteří otevřeně vyznávají socialisující komunismus nebo mu slouží. Avšak i tu těch, kteří budou mít snahu pracovat a žít pro ideály křesťanství, neinformovanost a dlouholetá odloučenost od svobodného světa a jeho myšlenkového vývoje, bude mít pravděpodobně za následek mnohé nedostatky. Mladá generace, vycházející nyní z komunistických škol a dále vychovávaná Svazem Stalinovy mládeže, nebude moci zprvu na co jiného navázat leč na dobrý příklad křesťanské rodiny.

Výchova a její metody musí být zaměřeny k utváření individuality, její tvořivosti a osobní podnikavosti, nezávislosti charakteru a demokratického respektu vůči ostatním členům lidské společnosti.

Vyčerpané a zklamané lidi nebudeme moci zaujmout a přesvědčit jinak než novými metodami pro nesmrtelné hodnoty křesťanství, civilizace a ve spojení s dávnými věky našich národních dějin přímo na místech, kde se tvořila historie, dále poznáním universální harmonie Církve, jejímž prostřednictvím se spojujeme se všemi národy v jednu rodinu. To bude nejpřednějším úkolem orelské theoretické práce. V těloviku to bude jeho odpolitizování, osvobození sportu, smysl a účel jeho provozování s uplatněním dobrých systémů a metod, které poznáváme ve světě.

Přípravy a propracování tak důležitých problémů se budou soustřeďovat, jak již uvedeno, v odborných radách. S mnohých stran slyšíme o nutnosti takové reorganizace, avšak nebylo dosud orgánu, který by se tímto mohl zabývat vážně, s plnou odpovědností, důvěrou a podporou členstva.

Přejeme si a máme oprávněnou naději, že stránky příštích vydání "ORLA" budou uvádět rozvíjející se činnost jednotlivých odborných rad ve spolupráci s širokým kruhem spolupracovníků naší orelské rodiny.

Václav Vostřez.

propůjčili k bezcharakternímu klanění se bezbožeckému komunismu. Naším uklidňujícím se podmínkám napomáhá zvláště redakce ústředního časopisu "Orel," takže bude možno v krátké době uspořádat

Ustavující sjezd Československého Orla v exilu.

Tento sjezd znova potvrdí, že stanovy Orla pro nás platí kdekoli a kdykoli, upraví poněkud organizační řád pro zahraničí (ku př. postavení tělesa "oblast" dle organizačního řádu a pod.) a zvolí Ústředí ČS. Orla v exilu, které bude dbát plnění orelských povinností, dohlížet na činnost nižších složek, určovat postoj Orla v exilovém dění. Právě proto, že bude tento orgán demokraticky zvolen, bude mít povin-

nost složit účty ČS. Orlu po osvobození za veškerou činnost v zahraničí. Činnost ústředí se skončí osvobozením naší vlasti a obnovou ČS. Orla. Funkcionáři ústředí budou pak voleni vždy v období, stanoveném pro konání řádného sjezdu po celou dobu našeho vyhnanství. Jen vrcholný orgán bude moci jednat s plnou odpovědností a s plnou mocí. Jen vrcholný orgán bude moci reprezentovat orelskou rodinu a být jejím mluvčím před celým světem.

Ustavující sjezd ČS. Orla v exilu se všemi svými důsledky bude naší nadějí a podstatným přispěním k upevnění a cílevědomému usměrnění činnosti katolíků v exilu.

Pavel Myslín,
starosta ČS. Orla v Kanadě.